

אין עדות בהיסטוריה לקרב כמו זה שניהל ענר שפירא ז"ל, שהשליך חזרה שבעה רימונים לעבר המחבלים. אם לא יוענק לו עיטור הגבורה, הרי זה משום קיבעון בן 51 שנים שאיש אינו מעז לשנותו

צילום: יוסי אביא

בשני המקרים מדובר במעשי גבורה וחירוף נפש, אולם עיטור הגבורה מוענק רק על פעולות בזמן לחימה ומול אויב, ורק על "גבורה עילאית".

מה הופך גבורה לעילאית? איש אינו יודע. כך קרה שעיטור העוז, השני בחשיבותו, הפך בימינו הלכה למעשה לעיטור הגבוה ביותר. במלחמת לבנון השנייה הוענקו שישה כאלה. דרורי מעריך שבקצב הזה, מתישהו גם עיטור המופת, השלישי בחשיבותו, כבר בקושי יוענק.

אזרחים שפועלים בגבורה מקבלים לרוב את העיטור המשטרתי. עיטור הגבורה המשטרתי הוענק רק פעמיים בהיסטוריה, בשנות ה־60. מה נאמר כעת על אזרחים שדהרו אל מסיבת הנובה והצילו מבלים? או מי שהשיגו נשק והסתערו ביוזמתם אל גיא ההריגה בבארי וכפר עזה?

ומהו בעצם עיטור? זאת דרכה של חברה לעשות צדק דיעבדי עם מי שהקריבו את עצמם למענה, יצאו מגדרם ברגע האמת כדי להציל את הכלל, והסכימו לשלם כל מחיר.

אינני מקנא במי שייאלצו לקבל את ההחלטות האלה, אבל יש פה צדק והוא צריך להיעשות.

> akiva333@gmail.com

מול ההחלטה הצה"לית להפסיק להעניק את עיטור הגבורה, אות ההוקרה הנעלה ביותר. "אני נלחם בגזרה הלא מוצדקת שצה"ל גזר על עצמו", סיפר לי הש"ב בוע. "זה עוול עצום ללוחמים הטובים שבטובים. גם כעת, ממה שקראתי בעי"תונות, יש מקרים שבמפורש מצדיקים לכל הפחות דיון על סוג העיטור".

כזה הוא המקרה של סמ"ר ענר שפירא ז"ל, לוחם נח"ל בחופשה וגיבור קרב המיגונת, שהשליך חזרה שבעה רימונים לעבר כוח מחבלים חמוש ומיומן (ונה"רג מפיצוץ הרימון השמיני). מאז פיתח האדם את הרימון כנשק, אין עדות לקרב כזה. "זה מקרה ברור שמתקיימים בו על פניו כל התנאים", קובע המומחה דרורי. אם לא יוענק לשפירא עיטור הגבורה, הרי זה משום קיבעון שאיש אינו יודע להסביר את שורשיו - אך איש גם אינו מעז לשנותו כבר חמישה עשורים.

שלושה עיטורים קיימים בצה"ל: הגבורה, העוז והמו"פת. החוק הישראלי מגדיר קריטריונים לכל עיטור: סרט הגבורה הצהוב יוענק בגין "מעשה גבורה עילאית שנעשה בעת לחימה מול פני האויב תוך חירוף נפש". סרט העוז האדום מוענק על "מעשה גבורה שנעשה במילוי תפקיד קרבי תוך חירוף נפש".

1 תפוח אדמה גדול ולוהט יתגלגל לפתחנו בקרוב: ההתעקשות הצה"לית שלא להעניק עיטורי גבורה, גם במקרים שמצדיקים אותם. שנה עברה מאז פוגרום עזה, ומסיבות גרגוריאניות אנחנו מציינים את הטבח באותו שבוע של יום השנה למלחמת יום כיפור. זאת שלאחריה הוענקו שמונה עיטורי הגבורה האחרונים עד כה. אסא קדמוני, יובל נריה, צביקה גרינגולד וכמובן אביגדור קהלני התמו את הרשימה שלא נפתחה מאז.

2 גיבורים רבים יש במדינה, ומומחה אחד משמעותי לנו - שא - עפר דרורי, פנסינר ירושלמי - מקדיש את חייו לחקר עיטורים וצל"שים בתולדות ישראל ומרכז את כולם ב"אתר הגבורה" (כנסו כנסו). כבר בימיה הראשונים של המלחמה פנה דרורי בבהילות לצה"ל והפציר: מנו ועדה שתתחיל מיד לדון בסיפורי הגבורה של קרבות הבלימה. "טבעו של הזמן שהוא מטשטש פרטים ועובדות, וישנה חשיבות גדולה בתיעוד המידי", הסביר. "זאת ועוד, מפקדים ועדי ראייה ייצאו לקרב ואולי לא יחזרו, ואיתם המידע שבראשם". פנייתו של דרורי נדחתה בנימוס. זה לא הזמן, הסבירו בצה"ל (גם בימים ההם). דרורי מנסה כבר שנים להזיז משהו